

6

ת.ד. 14177
ירושלים 1409

תורה ועבודה

עלון
תנועת
"נאמני
תורה
ועבודה"

בי"ה, סיון תשמ"ד

על סדר היום

לא תרצח - גם ערבי

הפעם, שלא כבפרשת סברה ושחילה, אי אפשר לטעון ש"ערבים הורגים ערבים ומאשימים את היהודים". הפעם יהודים הורגים ערבים.

הדברים שייאמרו להלן, עיקרם חיפוש אחרי השורשים הרעיוניים-דתיים, שהביאו, במידה זו או אחרת, אנשים למחשבה המוטעית, שהיהדות חובעת מהם מעשים מסוג אלו שנעשו ואלו שתוכננו.

אין לדברינו קשר עם הוויכוח על ההתיישבות היהודית ביהודה ובשומרון ועל שליטתנו באזורים אלו. בודאי שאין בהם התייחסות לשאלת אחריות המשפטית של האנשים שנעצרו והואשמו. בלשון מערכת "נקודה" - עיתון הישובים ביהודה, שומרון וחבל עזה: "הדברים הבאים לא יתייחסו לעצירים. הם יביעו עמדות עקרוניות כלפי התופעות שנודע עליהן" (כ"ג באייר תשמ"ד, עמ' 6).

מועצת הישובים היהודיים ביהודה ושומרון וחבל עזה אמרה דברים חד-משמעיים בסוגיה זו: "חיינו של כל אדם, יהודי כערבי, קדושים - וכן כבודו, רכושו וזכויותיו. ציבורנו דוחה כל פגיעה באנשים ללא הבחנה, אם כנקדמת דם, אם כהרתעה קולקטיבית. פגיעה באוכלוסיה אזרחית תמימה כעיקרון, אינה אלא יישום של תורה זרה אשר לא תסבל בקרב ציבורנו ובכל ציבור אחר בעם ישראל" (שם, עמ' 7). מתברר, שיחידים וקבוצות ביש"ע ומחוצה להם, דוחים את הדברים, דחיה חלקית או מלאה.

יישוליים מטורפים?

כך מתוארים ומוגדרים החשודים על-ידי אנשים מרכזיים ביהודה ובשומרון: "אנשים גדולים" (מ. הגר מבית יתיר - מעריב); "מן היקרים" (מתיישבים מבית אל - שערים); "עדינים" (הרב א. ולדמן מקרית ארבע - קול ישראל); "שקולים, טובים ויקרים" (ב. קצובר, ראש מ.א. שומרון - טלביזיה); "מהמעולים שבחבורה" (ידיעון קרית ארבע). משמע, לא "שוליים מטורפים", לא תמהונים יוצאי דופן, אלא בכירים ובחירים.

ההסברים למעשים

רוב הדוברים, ידידי ומנהיגי הנאשמים, מסבירים את המעשים ב"מציאות שבה דם יהודי הפך הפקר בארצנו שלנו ויד צה"ל קצרה מהושיע" (נקודה, כ"ג באייר תשמ"ד, עמ' 15). לרב יואל בן נון, איש עפרה, דעה שונה על המצב הבטחוני: "האמת היא שלא מסוכן ביהודה ושומרון, עם כל הבעיות" (שם, עמ' 13). ובראיון עמו שהתפרסם ב"ערב שבת" (כ"ג באייר תשמ"ד, עמ' 17) אמר: "היתה הגזמה רבה, משום שרצו להשיג דברים. מישהו חשב שזו הדרך לתקן".

האם בגין כראש ממשלה, ויצמן שרון וארנס כשרי ביטחון, ורפול כרמטכ"ל לא עשו את הנחוץ והאפשרי להבטחת שלומם של יהודי יהודה ושומרון? שמא ההסבר הוא אחר. אולי הוא מצוי בדברים שהרב א. ולדמן, ראש ישיבת קרית ארבע, אמר ל"קול ישראל": חשש מהחזרת כל יהודה ושומרון. חשש מחזרה לגבולות 1967, שיובילו לאושביץ שניה (כ"ג באייר תשמ"ד). הכוונה לפוצץ את "כניפת הסלע" מלמדת שהעניין הבטחוני תפס מקום שולי. מתוך דברי נאשם מספר 2 למדים אנו על נימוקים דתיים-משיחיים. לדעתו, העובדה שמסגדי הר הבית לא נהרסו על-ידי הממשלה מלמדת "שאין המדינה חותרת במודע ליעדי הגאולה, ולמעשה זונחת את כל רצון ישראל וכיסופיו, שנתמקדו בהר המוריה... בפעולה זו רצינו מתוך כוונה להמשיך את המהלך הרוחני שהותחל בו" (מתוך כתב האישום. הארץ, ב' בסיון תשמ"ד).

טיבם של דברי ההסתייגות והגיכוי

העיון בדברי הגיכוי, שנאמרו ושנכתבו על-ידי אנשים המשתייכים לציבור הדתי-לאומי ולמה שמכונה "המחנה הלאומי", מלמד, שבדרך כלל סיבת הגיכוי נעוצה בנזק שהמעשים עלולים היו לגרום למדינה. מעמדה המדיני

של ישראל יפגע; הביטחון יתערער עקב התגברות הטרור הערבי ומתן לגיטימציה לטרור זה; המעשים לא ישיגו את מטרותם; שלטון החוק יפגע; ההתיישבות ביהודה ושומרון תנודה; ממשלת הליכוד עלולה להפסיד בבחירות. הנימוק הדתי-מוסרי האלמנטרי "לא תרצח" נזכר במעט מאוד תגובות.

ד"ר ישראל אלדד כתב: "תאמרו: עבירה על החוק? ודאי. תאמרו: פשע מוסרי? אולי. המושג מוסר עמוק יותר וברור פחות מהמושג המוגדר של חוק." (ידיעות אחרונות, ט' באייר, עמ' 15).

הרב ישראל רוזן, מאלון שבות, מגנה את המעשים בלשון חריפה. אבל הוא מגדירם - להוציא מילכוד האוטובוסים - "מעשי קנאות". (האם אפשר, שעה שבאים להעריך את התופעה לדון בה חלקים חלקים?). לאחר ביקורת חריפה על הקנאות - אסורה, מהוה סכנה, גורמת חילול ה' - הוא כותב: "ואעפ"כ יש פינה בלב גם לקנאי - 'הניחו לו'". ("קנאה גדולה קנאו", נקודה, כ"ג באייר, עמ' 10-11).

במאמר המערכת של "זרקור" - עיתון ילדים השייך לחוג פועלי אגודת ישראל - מדובר על התגברות הטרור ועל פגיעה בחוק. אין מילה על "לא תרצח" (פרשת בחוקותי).

ככל שחולפים הימים הולך ומתברר שהמעגל של המזדהים, המבינים, הסולחים והמלמדים סנגוריה - בשלמות או למחצה, לשליש או לרביע - כולל רבים בציבור הדתי-לאומי. שוב מתברר, שמעטים העושים מעשים צומחים מתוך ציבור גדול יותר של תומכים ומזדהים. התומכים הללו, הם הם הבעיה העיקרית והאמיתית של הציבור הדתי-לאומי.

שורשיהם הרוחניים-תורניים של המעשים ושל הכוונות

את ההסבר למעשים יש לחפש בעיון התורני, בהגות ובהלכה, של אנשים המשתייכים לחוג תורני מסוים, ובדרך בה הם מבינים את תהליכי הגאולה.

דבריו של נאשם מספר 2, כפי שהם מובאים בכתב האישום, מלמדים על המניעים המשיחיים: "טיהור הר הבית מאחיזת האיסלם כדי להביא גאולה לישראל המובטחת ולהקים בה את מלכות ישראל". משימה זו מוגדרת "ציר ודגל בדרכה של מדינת ישראל אל הגאולה השלמה" (הצופה, ד' בסיון תשמ"ד).

עיון במאמרים שנכתבו בשנים האחרונות על-ידי אנשי חוג זה חושף את עולמם הרוחני-תורני.

א. טיהור הר הבית

על הצורך לטהר את הר הבית נכתבו דברים מפורשים: "אין לך תמיהה גדולה מזו שצאצאי החשמונאים השבים לא"י... לא העמידו בראש מעייניהם, כמשימה לאומית עליונה, לפחות את טיהור הר הבית מכל שיקוציו." (דן תור, בטאון המדרשה ליהדות, עפרה, גליון 8, כסלו תשמ"א, עמ' 5). וכן: "הר הבית הוזנח, אין דורש לו... צריך לגאול את הר הבית ולבנות את בית המקדש" (יואל אליצור, שם, גליון 14, תמוז תשמ"א, עמ' 10-11).

ב. הערבי הוא עמלק

מן התורה מצווים אנו במחיית עמלק. כדי לקיים מצוה זו יש לדעת מי הוא עמלק. מקובלת הדעה, שבזמן הזה "אין אנו מצווים בזה כי כבר עלה סנחריב ובלבל את העולם" (מנחת חינוך, תר"ד). והנה כותב הרב ישראל הס תחת הכותרת "מצות גנוסיד שבתורה": "פורים לא נגמר - איפוא - ועוד יקרב היום בו נקרא כולנו למצות מלחמת מצווה זו של השמדת עמלק." ("בת קול", ט' אדר תש"ס). לכאורה שאלה עיונית גרידא. אולם, יש המבינים זאת אחרת. חייל שואל את רבו: "אולי לערבים יש דין עמלק?" (ניב המדרשה, כרך י"א, תשל"ד, עמ' 29), ויש מי שקובע: "הערבים הם העמלק של ימינו" (נקודה, גליון 15). תושב חברון כותב: "המאבק בינינו לבין הערבים הוא מאבק בין אומות... בפשיעה פרטית חובה להעניש את מי שפשע; במאבק לאומי, במלחמה, כל ערל הוא אויב" (אילן תור, "תרופה למחלת נפש לאומית", נקודה מס' 39, י"ב שבט תשמ"ב, עמ' 9).

על היות לדעה זו מהלכים שומעים אנו גם מפי מבקריה של תפיסה זו. הרב יהודה עמיטל, ראש ישיבת אלון שבות, אומר: "וכן הדיבורים על מצוות מחיית עמלק בהקשר זה, אינם אלא דיבורי בעלי-בתים, שאין מקומם בבית המדרש" (נקודה, גליון 52, ח' טבת תשמ"ג, עמ' 10). הרב יואל בן נון, איש עפרה כותב: "אם מישהו החיל עליהם דיני עמלק - נביא שקר הוא" (נקודה, מס' 73, כ"ג אייר תשמ"ד, עמ' 14). רב זה גם רומז על קיומם של פסקי הלכה המשווים את מערכת היחסים שבינינו

לבין הערבים לזו שהיתה בין יהושע בן נון לשבעת העממים תושבי ארץ כנען, שעליהם נגזר "לא תחיה כל נשמה": "פסקי הלכה פרועים ששמעתי בשאלות הקשורות לכיבוש הארץ עלולות לגרום לערעור הסמכות התורנית בכלל." (שם, עמ' 15).

בין אם נקבע, שהערבי הוא מצאצאי עמלק בין אם לאו - היו שקבעו שלחיו - גם כאשר אינו נמנה על הלוחמים - גם של ילד ושל אשה - אין ערך ואין מחיר. בסימפוזיון על "מוסר ומלחמה", שהתקיים בירושלים בז' בסיון תשמ"ג, אמר הרב דב ליאור, ראש ישיבת קרית ארבע, באוזני מאות בני נוער ומבוגרים: "צריך היה להרוס את כל בירות ובלבד שחייל יהודי אחד לא ישרט". (הסימפוזיון פורסם בתחומין כרך ד', תשמ"ג כשהוא מצונזר. משפט זה ודומיו שנאמרו על-ידי הרב ליאור ותגובתו הזועמת של הרב אהרון ליכטנשטיין לא פורסמו!)

יש לזכור: רב זה מדבר על רבבות אזרחים לא-לוחמים - גברים, נשים וילדים, זקנים וחולים, שרבים מהם לא היו אויבי ישראל ואשר כל "חטאם" היה שנקלעו אל בין המחנות הלוחמים - צה"ל והמחבלים - ונפגעו מאישם של שני הצדדים. עליהם נאמרו הדברים שנאמרו!

ג. אלימות של יהודים נגד יהודים

הרב יעקב אריאל - רבו של מושב כפר מימון וראש ישיבת ימית - הקדיש מאמר ל"מאבק ימית בראי ההלכה". מסקנתו הסופית בעניין פינוי ימית היא חד-משמעית: אומנם, לחשובי ימית "אסור להם להתנגד בכוח" (תחומין, ג', תשמ"ב, עמ' 410), אולם לא מפני שאסור לנהוג באלימות כלפי יהודים אלא מפני שהשימוש באלימות אסור במקרה שאין סיכוי שבעזרתה תושג המטרה הנכספת: "כשאין סיכוי - ההתנגדות האלימה אסורה" (שם, עמ' 408). ומה הדין, לדעתו, כאשר יש סיכוי: "אדם רשאי להתנגד בכוח לבטל ממנו מצוות עשה... ולענייננו. אם יש סיכוי שעל-ידי התנגדות אלימה תימנע הנסיגה - יש מקום לומר שהיא מותרת" (שם, עמ' 407 ו-408). במבוא למאמר מודיע המחבר שבמאמר "תבוא לידי ביטוי ההשקפה ההלכתית שהובעה בישיבת ימית" (עמ' 402). הכוונה לתקופה שבה היתה הישיבה בימית עצמה, כלומר לפני הפינוי. מה המסקנה שניתן להסיק ממאמר זה לעניין אלימות כלפי ערבים?

ד. "סוד ה' ליראיו" היודעים מה "מאחורי הפרגוד"

חיים עמנו רבנים ואנשי תורה המשוכנעים שהם, ורק הם, יודעים מה רצונו של הקב"ה ומה הן תוכניותיו. יש הסבורים שמדיעה זו מתחייבים מעשים.

לפני כעשר שנים כתב הרב שלמה אבינר - כיום הרב של בית אל: "מתוך תורה שבע"פ זאת אנו קובעים את הוודאות המוחלטת (ההדגשות אינן במקור) של הופעת גאולתנו עתה... מכאן (מדברי הרמב"ם על רבי עקיבא ובר-כוכבא) הוראה מפורשת ומוחלטת, שיש לקבל כל חזון משיחי של גאולת העם והארץ, אפילו אם הינו רק 'בחזקת משיח', כל זמן שלא התברר שאיננו" ("הריאליזם המשיחי", בתוך, מורשה, ט', תשל"ה, עמ' 63 ו-65).

גם הרב אליעזר ולדמן - ראש ישיבת ההסדר בקריית ארבע - רומז לעניין זה. הוא מדבר על כך שהקב"ה הראה לנו "אותות ומופתים גדולים כל כך ברורים", הוא מגנה את המסרבים לראות אותות ומופתים אלו, ומשווה את התנהגותם להתנהגותם של המרגלים ששלח משה לתור את הארץ: "איך אפשר לחזור על אותה טעות, עוד פעם לנאץ את ה', לחכנן תוכניות אחרות... כשהקב"ה מראה לנו את הדרך? עוד פעם לנסות אותו, עוד פעם ועוד פעם?" ("הרוח האחרת של כלב בן יפונה להארת דרך התחיה", סיון תשמ"א).

דבריו של עמיתו, אף הוא ראש ישיבת ההסדר בקריית ארבע, הרב דב ליאור, אינם מניחים מקום לספק או לטעות. תחת הכותרת "החטא ועונשו" מגלה הרב ליאור לקוראיו את דרכי ההגחה: "כחודש וחצי לאחר הסגרת סיני לידי המצרים... באה עלינו המלחמה הקשה והממושכת הזאת (מלחמת לבנון). לע"נ... זהו עונש על כך שממשלת ישראל, בתמיכת חלק גדול מהציבור, הסכימו להסגיר חלק מנחלת אבותינו לידי זרים... כשם שהעבירה היא ציבורית כך גם העונש הוא קולקטיבי: על הכלל. העם היושב בציון נאלץ לשלם מחיר יקר וכבד" (במקור פורסם המאמר בעלון הישיבה. המובאות כאן הן מתוך "זרעים" - ביטאון בני עקיבא, כסלו-טבת תשמ"ג, עמ' ד').

על נפילתם בשבי הסורי של שלושת אנשי הנציגות הישראלית בביירות אמר הרב ליאור את הדברים הבאים לכתב "הארץ": "בתור מאמין בהשגחה האלוקית, אני חושב שתפישתם של השלושה היחה עונש משמים. איני יודע

אלו עוד יסורים יבואו על עם ישראל בגלל היחס הנוקשה לעצורים
(החשודים בטרור אנטי-ערבי) בלא שום פרופורציה למעשים" (הארץ,
11.5.84).

אלו דברים הנכתבים בעלון ישיבתי או נאמרים לעיתונאי. מה נאמר
או נרמז בשיעורים בישיבה? מה מלמדים בחוגים סגורים המיועדים
לתלמידים נבחרים וראויים?

מי שיודע את "הנסתרות לה" אלוקינו" הוא מעבר לשיקולים רציונליים
של בני תמותה רגילים, שהם בגדר "והנגלות לנו ולבנינו". הוא פועל
במערכת אחרת, על-פי כללים אחרים ומתוך שיקולים שטיבם ואיכותם
שונה לחלוטין. הוא מעבר למקום ולזמן - הוא בלב הגאולה המשיחית.

על הקשר שבין העיון למעשה

רוב אנשי ההגות וההלכה שהזכרנו, וגם אחרים שלא הזכרנו, הם
תלמידים-חניכים-בוגרים של ישיבה אחת המבקשת את כתר ההנהגה הרוחנית
והפוליטית של הציבור הדתי-לאומי.

לא אמרנו שרבנים אלו כיוונו לעשיית המעשים הנדונים. אבל, אולי
האטמוספירה הרוחנית-הלכתית בענייני ארץ-ישראל, גאולה ומשיחיות,
ערבים וגויים - שהם יצרו בעיון וברובד הרוחני - התפרשה על-ידי
מי שהתפרשה כחובה דתית לעשיית מעשים. בתולדות ישראל והעמים יש
דוגמאות רבות של תלמידים שתירגמו לשפת מעשים את תורות רבותיהם
למרות שהיוצרים עצמם לא התכוונו אלא לעיון בלבד. לא פעם גם קרה
שלא היה בכוחם של המורים לעצור בעד תלמידיהם - השליטה על הרעיון
ועל התלמידים כאחד נשמטה מידיהם. על כגון זה אמר אבטליון: "חכמים,
זהרו בדבריכם, שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים וישתו
התלמידים הבאים אחריכם וימותו ונמצא שם שמים מתחלל" (אבות א', י"א).
פירש הרמב"ם; "זהרו בדבריכם ברבים, שלא יהא בו מקום לטעות שניתן
לפרשו לכאן ולכאן, שמא יהיו שם אנשים פוקרים ויפרשוהו כפי אמונתם".

לא תרצח

אין לנו אשליות. האוכלוסיה הערבית שנגדה נעשו ותוכננו פיגועים
היא - כציבור - אוכלוסיה עויינת. יש בהם שהיו רוצים בחיסולה של
מדינת ישראל; אחרים מסתפקים בהחזרתנו לגבולות שלפני מלחמת ששת

הימים. ביניהם המרוצים מהפעילות הרצחנית של ארגוני החבלה. לפיכך, השוואתם לגר הנזכר בתורה והדיבורים על "ההבנה לנפש הגר" אינם במקומם. ואף-על-פי-כן אין הם "בני מוות" - מפני שיש באוכלוסיה זו גם אחרים, ומפני שהעונש על שנאת ישראל ומדינת ישראל אינו מוות, ומפני שהם שכנים, שצריך יהיה, ביום מן הימים, לכרות עמם ברית שלום. ים של דם ימנע או יכביד השגת יעד עליון זה.

כל אדם, גם ערבי, הוא בחזקת זכאי עד שתוכח - אם תוכח - אשמתו בבית-הדין. בל נשכח את שנגרם לעמנו בגלות בשל האשמה קולקטיבית. עושי המעשים סבורים, כנראה, שחוק שאינו מקובל עליהם אינו בגדר חוק, ולכן העמידו עצמם מעל לחוק ומינו עצמם שופטים ושלוחי בית-דין גם יחד בשמם של עם ישראל ושל המוסדות הנבחרים והריבוניים של מדינת ישראל.

"לא תרצח" לא הוגבל לרצח יהודים, ו"שופך דם האדם באדם דמו ישפך" חל גם על רצח אויב נוכרי, שלא בשדה הקרב ולא בשעה ש"בא להורגך". הטענה שכל ערבי הגר ביהודה ובשומרון הוא בגדר "רודף" תמידי (כלומר, כמוהו כרודף אחרי אדם לרוצחו) ולכן מותר להציל את הקורבן הנרדף (שהוא עם ישראל) "בנפשו של רוצח" (רמב"ם, משנה תורה, הלכות רוצח, פרק א'), ושכל ערבי הוא בסטאטוס הלכתי של "בא להורגך" ולכן "השכם להורגו" (בבלי, ברכות, נ"ח ע"א) היא איוולת ודוגמא לעיוות מכוון של ענייני הלכה.

דברי התורה על הגר אינם רלוונטיים לסוגייתנו. כן רלוונטיים הם דברי חז"ל על הגויים בני זמנם - הרומאים והאוכלוסיה המקומית בארץ-ישראל. עובדי אלילים אלו שרפו את המקדש, החריבו את ירושלים ורצחו מאות אלפי גברים נשים וטף ואף-על-פי-כן נמנעו חז"ל מהכללות ואמרו: "חביב אדם שנברא בצלם" (משנה אבות ג', י"ד) ואמרו שיש בהם יראי חטא וכשרים (ספרי דברים, פ' ש"א) וצדיקים ובעלי חלק לעולם הבא (תוספתא, סנהדרין, י"ג, ב').

על הפסוק "וירא יעקב מאד ויצר לו" (בראשית, ל"ב ח'), דרש התנא רבי יהודה בר אלעאי - שראה בעיניו את נוראות מלחמת בר-כוכבא ואת זוועות גזרות הדרינוס שלאחריה - כך: "וירא - שלא יהרוג, ויצר לו -

שלא ייהרג. אמר (יעקב): אם הוא מתגבר עלי - הורגני, ואם אני מתגבר עליו - אני הורגו" (בראשית רבה, פרשה ע"ו, ב').

אנחנו לא יהושע בן נון וערביי יהודה ושומרון אינם "שבעת העממים" או עמלק. כיצד זה לא רעה היד היהודית, שהטמינה רימונים ומטעני חבלה כדי לגרום מוות וסבל לגברים, נשים ותינוקות - אלמוניים, מקריים, מזדמנים. לבני-אדם, שאיש אינו יודע אם בליבם מחשבת זדון על יהודים. על אנשים ש"עוונם" הברור היחיד הוא היותם ערבים הנשלטים על-ידי המדינה היהודית. והלא כל ימינו האמנו שיהודי ודס-חפים-מפשע הם תרתי דסתרי!

* * *

מסקנות ציבוריות ולקחים חינוכיים הם סוגיה לדיון נפרד.

הרב אברהם חן / המטרה אינה מקדשת את האמצעים

המטרה מקדשת את כל האמצעים שבעולם. בזה הכל מודים, והכל כורעים לפני אליל זה, גם מימין, גם משמאל. כל-עוד שלא תשורש מקרקע-המחשבה האידיאה של "המטרה מקדשת", לא יחדל מחול-השטן ודמו של אדם ישפך כמים.

מטרות "קדושות" תהיינה תמיד. היום יקדיש השונר אכילת הגדי, ולמחר הכלב - נשיכת השונר, וכו' וכו' עד אין סוף. לא יחדלו מן העולם גם שונר וכלב תמימם וכנים, העושים את שליחותם באמונה ועובדים "לשם שמים". לא יחדלו עסקנים מפולפלים, שימציאו "גאולות" שונות ויקחו להם את השם "גואלים".

צריך לעקור מן השורש את האילן הגדול, שנחלו בו. סמי מכאן הקדשה של ה"מטרה". אף המטרה היותר קדושה אינה מקדשת את האמצעים והאמצעים אינם מתקדשים על-ידי המטרה.

רק "נקי כפים" הוא אשר יעלה בהר ה'.

בשעה שכל העולם כולו נחון ל"אמצעים" בלי סוף, אמצעים שאינם מקדשים

את המטרה, אמצעים שהביאו לידי-כך לבזות על בני-אדם כל מטרה -
אולי הגיעה כעת השעה, שמחברות הר-חורב תצא בת-קול, קול גדול ולא
יסף: אוי להם לבני-אדם מעלבונה של תורה פשוטה זו, תורת "לא תרצח".
לא תרצח מכל-מקום - - -

ביאליסטוק, חשון תרפ"א. (מתוך: במלכות היהדות, עמ' 90)

הרב אברהם חן / לא תרצח

הנקודה היסודית אצלנו היא - לא-תרצח!

"לא תרצח" עצמו, לא תרצח בגפו שבדבר, בלי כל חשבונות של רווח
והפסד, סיכויים לפרסים וטובת הנאה.

לא-תרצח!

רציחת אדם הוא חטא-החטאים, תועבת התועבות. וסכנת הסכנות היא גם
לרוצח, או אולי, ביחוד, לרוצח.

רציחה - מלה יותר מבוחלת ומתועבה אין בכל אוצר הלשון של האדם
מימות עולם.

ודם זה הנשפך מן המארב דם נקי הוא, ואפילו לאלה שיודעים להפליא
בין דם לדם. הריגת כל אדם שאינו בא ממש להרגך ולא באותה שעה ממש
שבא להרגך, הוא הוא כל עיקרה ומהותה של תועבת הרציחה.

אין חשבון ונימוק בעולם שבכוחו לטהר את הרציחה, מלבד "בא להרגך
ובשעה שבא להרגך". ודבר זה, שה"שני בשני" שלו או ה"לנדסמן" שלו
בא להרגך או אפילו כבר הרגך, אינו עניין כלל וכלל עם אדם "זה".
גם אם הולכים בכובעים שווים או במכנסיים רחבים בשווה.

אין תולין מוסטפה בשביל עבדאללה!

אנשים אינם טיפות מים, המתערבות זו בזו ונעשות סוף סוף גוש אחד.
כל אחד הוא עולם מלא וגמור בפני עצמו.

ומוסד או אדם, שתולה או הורג סתם את ראובן במקום שמעון או בשביל
שלא יהין שמעון, כמו שנוהגים לעניין אבטיחים וקישואים, אם לא

זה יהיה האחר, או מנכשים את צמח זה, לטובתו של האחר, - מה דמותו של זה?

דומה, כי כל אדם שאינו פגום לגמרי יודה, כי תועבה זו אינה מתמצית אפילו במלה "רציחה" סתם. זוהי מין מפלצת מוסרית, שלא נבראו עדיין שם והגדרה לה.

דמו של "זה" עצמו, כי יצעק אל אלוקים מן השמים - מה תענו לו?

*

"לאו" זה הוא נכסי צאן ברזל וקרן קיימת שלנו הכי נאמנה. התורשה הכי עשירה והכי נצחית שלנו.

אנו הם אלה, שעליהם נתייחד אותו דיבור שמימי. אנו רק אלה שנשאנו אותו מן המדבר לכל הארצות ולכל הדורות. לכל העמים ולכל הלשונות. אנו - שליחיו ומבשריו לעולם.

בשבילו הוא, הוא שנעשינו לחטיבה אחת מיוחדת במקום ובזמן. בו נפלינו מכל העמים והלשונות. בו סוד הייחוד של קלסתר רוחנו והדיוקנא של טבע ישראל.

הוא - אנו, ואנו - הוא.

ומלבד כל אלה, הנה "לא תרצח"!! הרי "לא-תרצח"!

תרצ"ח (מתוך: במלכות היהדות, עמ' 143-144)

(המחבר, הרב א. חן, שימש ברבנות בקהילות ברוסיה ובגרמניה. עד שנת תשי"ד היה רבה של שכונת בית-הכרם בירושלים).

דמי חברות ותרומות - תשמ"ד

נא שלם דמי חברות לשנת תשמ"ד והוסף תרומה.
דמי החברות: למבוגר - 500 שקלים.
לתלמיד - 150 שקלים.

חינוך

השאלה שלא נשאלה

בגליון ערב שבת, כ"א תשרי שדמ"ת, מראיין כתב "הצופה" א' צ' גבעון, את הרב דוד צבי הופמן ראש ישיבת בני-עקיבא בקריית שמואל. בין שאר דבריו, מביע ראש הישיבה החדש, תרעומת על כך שהתלמידים מאיזור חיפה תרים אחר ישיבות בני-עקיבא שמחוץ לאיזור. שאלה חשובה אחת לא שאל כתב "הצופה", והשאיר את הקוראים ללא תשובה והיא להיכן מתכוון ראש הישיבה החדש לכוון את הבוגרים בסיום לימודיהם? עד כה השתדלו רמ"ים בישיבת בני עקיבא בקריית שמואל לכוון את בוגריהם בעלי הכשרון והנפש, לישיבות הליטאיות הוותיקות, ולאלה מן החדשות שהוקמו במתכונתן. ההשקפה הרווחת בישיבות אלו שוללת את מדינת ישראל, את הציונות הדתית ואת דרך תורה ועבודה. זוהי איפוא "הברחת נפשות" מביתה של הציונות הדתית אל המחנה האגודאי האנטי ציוני.

כאמור, איננו יודעים מה תהיה מעתה דרכה של הישיבה האמורה, משום שאת השאלה החשובה הזו לא שאל הכתב. זוהי אגב תופעה שכיחה ששאלה זו נשמטת ממחשבתם של כתבי "הצופה".

אולם, אם יש כוונה להמשיך במגמה הקודמת, אזי אין לאנשי המזרחי כל סיבה להצטער על כך שתלמידים מעולים מאיזור חיפה פונים למקומות אחרים. זאת כמובן, אם הם פונים למקומות שבהם לא מתרחשת האונאה הנזכרת.

ראוי היה שאנשי קריית שמואל, הקרויה על שם ר' שמואל חיים לנדוי ז"ל, אחד מאבות הפועל-המזרחי, יהיו עקביים בדרכו, ומכאן ואילך לא יאפשרו שתחת השם "ישיבת בני-עקיבא" המצויה בקריית ציונית דתית, יישלחו טובי הצעירים למקומות שבהם מלמדים שהציונית היא עבודה זרה, שהציונות הדתית היא שבתאות מודרנית, ושמדינת ישראל מוטב לה שלא נבראה.

הרב דניאל שילה

קצרין, רמת הגולן

("הצופה", י"ז במרחשוון תשמ"ד).

מבט אל "המחנה החרדי"

לקט מדברי הרב אלעזר שך

ראש ישיבת פוניבז' ועד לאחרונה ראש "מועצת גדולי התורה" האגודאית
(הדברים לוקטו מתוך: "מכתבים ומאמרים", אייר תשי"ם)

הגאולה

עם ישראל עדיין בגולה עד ביאת הגואל, אף בזמן שהוא נמצא בארץ-
ישראל, ואין זו גאולה ולא אחלתא דגאולה.

(כ"א בכסלו תש"יח)

מדינת ישראל

הטעות היסודי של הציונים, שלדעתם כל מה שעבר עלינו הוא רק מפני
שלא היה לנו מדינה ושלטון משלנו ועכשו שיש כבר מדינה ושלטון
יהודי... אם נראה יותר תקיפות ונעמוד על דעתנו, יכנעו אויבינו...
זהו נטיה מהדרך המסורה לנו מחז"ל וההיפך הוא הנכון.
(י"ז באדר ב', תש"יח)

הציונות הדתית

ובכלל אינני מבין, מה הוא חושב, וכי הוא וחבריו מהמפלגה ה"ציונית
מזרחית" חרדים אתם לקיום המצוות יותר מהחפץ חיים זצוק"ל וכיוצא
בהם עוד גאונים קדושים, ואם הם עמדו מרחוק וגם התנגדו לרעיון
זה, חזקה עליהם שלא יעברו בשאט נפש, על המצוה המפורשת שהארץ
מובטחת מראשית בריאת העולם... וכשאהיה נשאל בבית-דין של מעלה,
למה לא הזדהיתי עם הרעיון הציוני, בפה מלא אטיל אשמה זו על
החפץ חיים וכל הגדולים שהיו לפני והם כבר ידעו מה להשיב.
(אסרו חג פסח, תשי"ם)

ישיבות תיכוניות וישיבות הסדר

ואני מוכרח להגיד לכם, שאלו הדתיים הלאומיים, זהו אותו הסיר, וכולו טרף, רק שהכיפה הסרוגה מכסה. מישיבות בני עקיבא לא יכול לגדול גדול בתורה, ואם יש מי שיוצא, הרי זה מפני שהוא בא אח"כ בישיבה קדושה, וכך הוא ממשיך, אבל משם לא יכול להיות גדול בתורה...

במצע שלהם יש ישיבת הסדר, ישיבה תיכונית, וזה דומה כסיר מלא בשר, ורק כף אחת חלבי... וזה הטעם טעים מאד, מפני שאצל הנוער, אם רואים אנשים שומרי תורה ומצוות עושים ישיבות תיכוניות הותרה רצועה, היום אחד, מחר עוד אחד וכן הלאה. אויז זהו סכין חד על הנשמה של הישיבות!

(תש"ז)

יום העצמאות כחג דתי

ואם אני יודע ש"החזון-איש" ז"ל אף פעם לא עשה סעודת הודיה (ה' אייר) ואף פעם לא אמר הלל, לא צריך להיות יותר חסיד, לא יותר צדיק מ"החזון איש" ז"ל. ואם רואים מי שמדקדק יותר ממנו צריך בדיקה אחריו, מדוע הוא רוצה דוקא את המצוה הזאת, הרי החזון איש" ז"ל לא רצה את המצוה הזו, והוא צדיק יותר גדול! ואם היו צריכים לעשות סעודה בוודאי "החזון איש" ז"ל היה עושה.

(תש"ז)

נגד אנשי חבי"ד

ולשונם הכשילם לכתוב על אדם בזמננו "והוא יוליכנו קוממיות לארצנו" וכן הלשון שכתבו בחוברת ללימוד בכתות בבתי ספר "הבה נחלכד מסביב למשיח זה". לשונות כאלו הם עוקרלים את ה"אני מאמין בביאת המשיח".

(י"ד אדר תש"ס)

מהנעשה בתנועה

הכינוס השנתי

הכינוס השנתי התקיים השנה בירושלים ביום ירושלים. הכינוס חולק לשתי ישיבות. הישיבה הראשונה הוקדשה לנושא "הגות והנהגה - לבחינת המשבר בחברה הציונית-דתית בימינו". הרצאת הפתיחה הושמעה על-ידי די"ר יונה בן-ששון. לאחריה התקיים דיון. נושא הישיבה השניה היה הבחירות לכנסת. לאחר דברי פתיחה מפי די"ר יחזקאל כהן התקיים דיון.

ערבי עיון ודיון

ירושלים

1. "המשבר במפד"ל" בהשתתפות: אברהם שטיין, די"ר יחזקאל כהן ודי"ר אברהם נוריאל.
2. "בעיות ההווה - עיון במקורות היהדות". המרצה: די"ר יונה בן-ששון.
3. "האדם - מהותו ותכליתו על-פי הרמב"ם". המרצה: די"ר אברהם נוריאל.
4. בסניף המפד"ל התקיים עימות בין מזכ"ל הפועל המזרחי מר רפאל בן נתן ובין יו"ר מזכירות התנועה די"ר יחזקאל כהן על הנושא: "ההווה והעתיד במפד"ל". הנחה: הרב דוד טלזנר.

רחובות

"החברה החרדית - מבט מבפנים". המרצה: יהודי חרדי לשעבר. הנחה: פרופ' אלכס צפריירי, חבר המועצה הארצית.

פתח-תקוה

"היחס ללימודי חול ביהדות". המרצה: פרופ' יהודה פרידלנדר. הנחה: מר משה מוזס, חבר המזכירות הארצית.

חיפה

"חברה מעורבת בימינו". המרצה: אמנון שפירא, מזכ"ל בני-עקיבא לשעבר. הנחה: די"ר ניסן ארט.

חוגי בית

חוגי בית התקיימו במקומות הבאים: נתניה, בני ברק, קרית אונו, רמת-גן, רעננה, אלקנה.
החברים המוכנים לארח חוג בית בביתם מתבקשים להודיענו על כך בכתב.

עקרונות היסוד של התנועה

המועצה הארצית גיבשה את עקרונות היסוד של התנועה. דף העקרונות נשלח אל החברים. חברים שיש להם הערות מתבקשים לשלוח אותן אל מזכירות התנועה עד ראש-חודש תמוז. המועצה תדון מחדש בכל העקרונות תוך התחשבות בהערות שנקבל.

עמדתנו לקראת הבחירות לכנסת האחת-עשרה

להלן החלטות המועצה הארצית שהתכנסה לאחר שהוגשו רשימות המועמדים לבחירות לכנסת האחת עשרה.

1. המועצה הארצית קובעת בצער כי המאמצים שעשתה התנועה, לחידוש פניה והנהגתה של הציונות הדתית ברוח "תורה ועבודה", לא נשאו פרי.
2. המועצה קובעת כי אין התנועה יכולה להיות שותפה ברשימת המפד"ל או ברשימת "מורשה" (= "מצ"ד" ופועלי אגודת ישראל) לכנסת האחת-עשרה, אם בשל מצעיהן ואם בשל הרכבן האישי.
3. המועצה סבורה, שתנועת "נאמני תורה ועבודה", בהיותה תנועה דתית-ציונית, מנועה מלהמליץ בפני חברה ואוהדיה להצביע בעד מפלגה חילונית או חרדית לא-ציונית.
4. המועצה קוראת למוסדות הקיבוץ הדתי להיות שותפים עם גורמים נוספים ביוזמה - לאחר הבחירות לכנסת זו - לחידוש פניה של הציונות הדתית ולגיבוש מסגרת פוליטית שעל-פי הנהגתה, עקרונותיה ומעשיה תהיה כזו שתנועת "נאמני תורה ועבודה" תוכל להיות חלק ממנה.

(פרטים נוספים בחוזר מיוחד).